

Länsstyrelserna

Checklistor för handläggning av förhandsbesked, lov- och anmälan enligt PBL

Allmänt

Checklistorna är framtagna av länsstyrelsen som ett stöd för byggnadsnämndens tjänstemän vid handläggning av förhandsbesked, lov- och anmälsärenden. Ambitionen är att listorna ska vara kompletta och innehålla dels alla formella moment som kan förekomma i ett lovärende, dels allt man kan behöva tänka på vid handläggning av ett ärende, från början till slut. Eftersom processen är komplex och innehåller många moment som ska utföras korrekt finns behov av handläggarstöd. Processen är uppdelad i 42 olika moment. Till en del av momenten finns detaljerade checklistor som stöd för handläggaren. Momentens inbördes ordning kan variera något beroende på kommunens interna rutiner. Naturligtvis är det olika vad som behöver göras från gång till gång beroende vilken typ av ärende det gäller.

I de fall ansökan om strandskyddsdispens hanteras samtidigt tillkommer ytterligare punkter som inte har tagits upp här. Här hänvisas i stället till information på www.strandskyddsdelegationen.se

Denna version 4 är kompletterad med anledning av ändringar i plan- och bygglagen avseende nytt tekniskt egenskapskrav om laddning av elfordon samt nya krav gällande bygg- och rivningsavfall. Dokumentet har också tillgänglighetsanpassats.

Hur är checklistorna tänkta att användas?

Detta dokument är inte tänkt att vara ett färdigt granskningsblad utan ett underlag som kan användas för att komplettera byggnadsnämndens befintliga granskningsblad och checklistor i fall dessa inte är kompletta. Observera att checklistorna är bruttolistor med sådant som kan ingå i en prövning av lov eller av en anmälan. Exempelvis är det skillnad på vad som ska prövas inom detaljplanelagt område och vad som ska prövas utanför detaljplanelagt område. Denna skillnad framgår inte av dokumentet.

För att göra dokumentet mera översiktligt kan man klicka på trekanten framför respektive rubrik för att fälla in och fälla ut texten.

Förkortningar

BBR	Boverkets Byggregler
EKS	Boverkets konstruktionsregler
MB	Miljöbalken
OVK	Obligatorisk ventilationskontroll
PBF	Plan- och byggförordningen
PBL	Plan- och bygglagen
SR	Skyddsrumregler

Lov- och anmälningsprocessen

Checklista för de moment som ingår i processen samt hänvisning till lagtext med mera. Hänvisning finns också till en detaljerad checklista för vissa moment.

Moment	Lagtext med mera	Checklista / bilaga
1. Registrering av ansökan/anmälan.	Offentlighets- och sekretesslagen 5:1 – 5:2	
2. Ärendet tilldelas en handläggare.		
3. Vem är behörig att besluta i ärendet.	Nämndens delegationsordning	
4. Är ansökan/anmälan komplett? Ange datum då ärendet blev komplett.	PBL 9:21	4.1 Handlingar
5. Föreläggande om komplettering,	PBL 9:22	
6. Information till sökanden.	PBL 9:27 a	
7. Remiss till berörda myndigheter med flera.	Förvaltningslagen 26 §	
8. Samordning med miljönämnden.	PBL 9:24	
9. Beslut om att samordning med miljönämnden inte ska ske.	PBL 9:24	
10. Underrättelse till kända sakägare med flera.	PBL 9:25	
11. Underrättelse till sökanden och fastighetsägaren om vad andra tillfört ärendet och tillfälle att yttra sig över det.	PBL 9:26	
12. Beslut om förlängd handläggningstid.	PBL 9:27	
13. Granskning av ansökan.	PBL 9:30 – 9:38	13.1 Arkivgranskning 13.2 Kartgranskning 13.3 Plangranskning 13.4 Granskning inför lovbeslut. Bilaga "Ändamålsenlighet" Bilaga "Tillgänglighet"
14. Granskning av ansökan om strandskyddsdispens.	MB 7:13 – 7:18 h	Se www.strandskyddsdelegationen.se
15. Syn på platsen.		
16. Bedömning av inkomna yttranden.		
17. Sökanden och fastighetsägaren har fått tillfälle att yttra sig över det som tillförts ärendet.	PBL 9:26	
18. Tjänsteskrivelse upprättad.	Enligt kommunens rutiner	
19. Upplysning om att åtgärden kräver tillstånd eller anmälan till annan myndighet.	PBL 9:23	
20. Beräkning och fakturering av avgift. Eventuellt reducerad avgift.	Enligt kommunens taxa PBL 12:8 a	
21. Beslut om lov.	PBL 9:39 – 9:40	21.1 Lovbeslutets innehåll
22. Verkställighet av beslut	PBL 9:42 a	

23. Expediering av beslutet.	PBL 9:41	
24. Kungörelse i Post- och Inrikes Tidningar.	PBL 9:41 a	
25. Meddelande om beslutet skickat.	PBL 9:41 b	
26. Beslutet till länsstyrelsen.	PBL 9:42	
27. Kallelse till tekniskt samråd.	PBL 10:14	
28. Tekniskt samråd.	PBL 10:14 – 10:21	28.1 Tekniskt samråd
29. Protokoll från tekniskt samråd.	PBL 10:21	
30. Upplysning om att åtgärden kräver tillstånd eller anmälan till annan myndighet.	PBL 10:20	Se PBL Kunskapsbanken
31. Beslut om startbesked.	PBL 10:23 – 10:25	31.1 Granskning inför startbesked. Bilaga "Energi"
32. Utstakning.	PBL 10:26	
33. Arbetsplatsbesök.	PBL 10:27	33.1 Arbetsplatsbesök
34. Protokoll från arbetsplatsbesök.	PBL 10:28	
35. Kompletterande villkor.	PBL 10:29	
36. Kallelse till slutsamråd.	PBL 10:30 – 10:31	
37. Slutsamråd.	PBL 10:30 – 10:33	37.1 Slutsamråd
38. Protokoll från slutsamråd.	PBL 10:33	
39. Beslut om interimistiskt slutbesked.	PBL 10:36	39.1 Granskning inför beslut om slutbesked. Bilaga "Energi"
40. Beslut om slutbesked.	PBL 10:34 – 10:37	
41. Avslutande av ärendet.	Enligt kommunens rutiner	41.1 Avslutande av ärende
42. Arkivering av handlingar.	Enligt kommunens rutiner	

4.1 Handlingar

Här listas vilka handlingar som kan behövas i olika skeden av processen.

Handlingar inför beslut om lov

Exempel på handlingar som ofta kan behövas vid prövning av lov. PBL 9:21

- Ansökan
- Anmälan om kontrollansvarig
- Situationsplan
- Nybyggnadskarta
- Förenklad nybyggnadskarta
- Markplaneringsritning
- Planritning
- Fasadritning
- Sektionsritning
- Uppmättningsritning (befintligt utförande före ändring)
- Exteriör redovisning
- Tillgänglighetsutredning
- Bullerutredning
- Undersökning av markföroreningar
- Förundersökning vid ändring av byggnad. BBR 2:311
- Intyg om skydd mot förvanskning (antikvarisk förundersökning med konsekvensanalys)
- Geoteknisk undersökning

Handlingar inför startbesked

Exempel på handlingar som ofta kan behövas vid prövning av startbesked. PBL 10:18

- Anmälan
- Teknisk beskrivning
- Kontrollplan
- Rivningsinventering
- Rivningsplan
- Geoteknisk undersökning
- Pålplan
- Sprängplan. BBR 2:4
- Konstruktionsdokumentation. EKS § 29
- Konstruktionsritningar. EKS § 21
- Dimensioneringskontroll. EKS § 25
- Energibehovsberäkning
- Redovisning av alternativa energiförsörjningssystem. PBL 10:23
- Brandskyddsbeskrivning. BBR 5:12
- Fuktsäkerhetsprojektering. BBR 6:5
- Ventilationsritning
- Rörritning
- Förundersökning vid ombyggnad. BBR 2:311
- Inventering av farligt avfall
- Bevis om färdigställandeskydd. PBL 10:23

- Yttrande från arbetstagarrepresentant
- Yttrande från skyddsrumssakkunnig, PBL 10:17, Skyddsrumregler SR 9:21
- Yttrande från fristående sakkunnig
- Förundersökning vid ändring av byggnad. BBR 2:311
- Intyg om skydd mot förvanskning (antikvarisk förundersökning med konsekvensanalys)

Handlingar inför slutbesked

Exempel på handlingar som ofta kan behövas vid prövning av slutbesked

- Utlåtande från kontrollansvarig
- Kontrollansvarigs dokumentation över sina arbetsplatsbesök (dagbok)
- Intyg från kontrollansvarig om att byggnadsåtgärden överensstämmer med meddelat bygglov.
- Intyg om att byggnadens läge överensstämmer med beviljat bygglov (lägeskontroll)
- Ifylld kontrollplan
- Verifikationer av samtliga genomförda kontroller enligt kontrollplanen
- Intyg från sakkunniga (kultur, brand, tillgänglighet, ovk, hissar, energi)
- Brandskyddsdocumentation
- Konstruktionsdocumentation
- Verifiering av byggnadens energiförbrukning
- OVK-protokoll
- Relationshandlingar (situationsplan, planer, fasader)

13.1 Arkivgranskning

Kontrollera historiken på fastigheten. Undersök om det finns något som påverkar detta ärende.

- Är ärendet behandlat tidigare?
- Finns förhandsbesked? I så fall, vilket datum vann det laga kraft? PBL 9:18
- Finns villkorsbesked? PBL 9:19
- Finns andra pågående ärenden på fastigheten?
- Finns avslutade ärenden på fastigheten som påverkar detta ärende?

13.2 Kartgranskning

Kartgranskning utförs för att ta fram så mycket information som möjligt om platsen och dess förutsättningar för bebyggelse. Gå igenom alla skikt i kartan och kontrollera om fastigheten berörs eller ligger närheten.

Planer mm

Kontrollera vilka planer som gäller för platsen. Notera detaljplanens antagandedatum och om genomförandetid har gått ut.

- Översiktsplan
- Tillägg till översiktsplan
- Fördjupad översiktsplan
- Detaljplan
- Ändring av detaljplan
- Områdesbestämmelser
- Ändring av områdesbestämmelser
- Sammanhållen bebyggelse
- Pågående planarbete

Planeringsunderlag

Gå igenom planeringsunderlag i kartan och kontrollera vilka intressen som berör platsen eller finns i närheten. Vilket avstånd som bedöms som närhet till ett intresse kan var olika i olika sammanhang och framgår inte av checklistan.

Denna lista omfattar det planeringsunderlag som finns i Länsstyrelsen i Dalarnas läns webb-GIS, <https://ext-geoportal.lansstyrelsen.se/standard/?appid=c45f776423d948caa269c98e21a11950> och som är relevant för granskning av förhandsbesked/lov/anmälan/strandskyddsdispenser. För andra län får listan ses som exempel på vad som kan behöva kontrolleras.

Observera att några av punkterna i listan inte finns i webb-GIS. Där måste informationen sökas på annat sätt, t ex andra register och inventeringar.

Riksintresse (Grupp)

De riksintressen som förekommer i Dalarnas län är uppräknade nedan.

- Rennäringen
- Naturvård
- Kulturmiljövård
- Friluftsliv
- Värdefulla ämnen och material
- Vindbruk
- Flyg
- Järnväg
- Väg
- Totalförsvaret militär del
- Rörligt friluftsliv
- Obrutet fjäll
- Skyddade vattendrag
- Natura 2000-områden
- Natura 2000 Fågeldirektivet
- Natura 2000 Habitatdirektivet

Värdefull natur (Grupp)

- NV Nationalpark
- NV Naturreservat
- NV Naturvårdsområde
- LstW Naturminnen
- LstW Landskapsbildsskydd
- Lst W Naturvårdsavtal
- LstW Djur- och växtskyddsområden
- LstW Biotopskydd utanför skogsmark
- SKS Biotopskydd
- LstW Natura 2000
- NV Riksintresse Natura 2000 Fågeldirektivet
- NV Riksintresse Natura 2000 Habitatdirektivet
- LstW Regleringsområde NVL
- LstW Djur- och växtskyddsområde
- NV Ramsarområde
- LstW Naturvårdsarter i Dalarna
- SLU Artdata
- LstW Pågående naturreservatbildning
- LstW Naturvärden kända av Länsstyrelsen Dalarna
- LstW Övriga intressen för naturvärden
- LstW Samrådsområde naturvård
- SKS Nyckelbiotop
- SKS Biotopskydd
- SKS Naturvårdsavtal
- SKS Naturvärden
- SKS Sumpskog
- SKS Biotopskydd, ej beslut
- SKS Naturvårdsavtal, ej beslut
- SKS Trädportalen
- SJV Ängs- och betesmarksinventering
- LstW Ängs- och hagmarksinventering
- NV Myrskyddsplan
- NV Våtmarksinventering
- LstW Nationell bevarandeplan för odlingslandskap
- LstW Nationell bevarandeplan för ängs- och hagmarker
- LstW Värdefulla odlingslandskap
- LstW Föreslagna skyddszoner för Siljansöringen

Värdefull kulturmiljö (Grupp)

- LstW Kulturresevat
- LstW Byggnadsminne
- RAÄ Världsarv
- RAÄ Fornlämning
- LstW Fornlämning med 50 m buffert
- SKS Skog och historia
- LstW Skog och historia
- LstW Övriga intressen för kulturvård
- LstW Q-märkt i detaljplan (Räkna Q)
- LstW Kulturvägar
- Lst Pilgrimsleder
- Särskilt värdefull byggnad. (finns inte i webb-gis) PBL 8:13, BBR 1:2213
- Byggnad uppför före 1920. (finns inte i webb-gis) BBR 1:2213

Översvämningsrisk (Grupp)

- MSB Klimatanpassat 50-årsflöde

- MSB Klimatanpassat 100-årsflöde
  - MSB Klimatanpassat 200-årsflöde
  - MSB Beräknat högsta flöde
  - LstW Högsta klimatanpassade 200-årsflöde
  - LstW 100-årsflöde, Dalälvens vattenregleringsföretag
  - LstW Högsta beräknade flöde, Dalälvens vattenregleringsföretag
  - LstW Dammbrott maximal vattenutbredning, Dalälvens vattenregleringsföretag
  - LstW Översvämningskänsliga områden
  - LstW Historiska vattennivåer
-
- LstW Vattenskyddsområde (skyddsområde vid vattentäkt)*
  - Närhet till väg (buller, farligt gods, utfart)*
  - Förbudsområde utmed allmän väg, 12 m byggnadsfritt avstånd. (finns inte i webb-gis)*
  - LstW Utökat förbudsområde utmed allmän väg, 30 m eller 50 m byggnadsfritt avstånd*
  - LstW Rekommenderad uppställningsplats för farligt gods*
  - LstW Rekommenderade vägar för farligt gods*
  - Närhet till järnväg (buller, vibrationer, farligt gods, ca 30-150 m)*
  - LstW Flygplats (buller, höga objekt)*
  - Bullerstört område (från väg, järnväg, flyg, industri, skjutbana mm) (finns inte i webb-gis)*
  - Närhet till kraftledning (elsäkerhet, magnetfält)*
  - LstW Potentiellt förorenade områden*
  - LstW Räddningstjänsten beräknad körtid*
  - LstW Skredriskområden*
  - LstW Erosionsbenägen jordart*
  - Strandskydd, generellt (finns inte i webb-gis)*
  - LstW Strandskydd, utökat*
  - LstW LIS-område*
  - LstW Vattenförsörjningsintresse enl vattenförsörjningsplan*
  - LstW Verksamhetsområde, vattenförsörjning*
  - LstW Verksamhetsområde, avloppsanläggning*
  - LstW Förordnandeområde enligt 11 kap 12 § PBL*
  - Biotopskydd, generellt, till exempel stenmurar, åkerholmar, alléer. (finns inte i webb-gis)*
  - Finns skyddsrum i byggnaden? (finns inte i webb-gis)*
  - Risk för markradon (finns inte i webb-gis)*
  - Är radonmätning gjord i byggnaden? (finns inte i webb-gis)*
  - Är PCB-inventering gjord i byggnaden? (finns inte i webb-gis)*
  - Är äldre geoteknisk undersökning gjord på platsen? (finns inte i webb-gis)*
  - Ledningar i mark (vatten, avlopp, dagvatten, fjärrvärme) (finns inte i webb-gis)*
  - Ledningsrätter och servitut (finns inte i webb-gis)*
  - Jordbruksmark, brukningsvärd (finns inte i webb-gis)*
  - Närhet till jordbrukscentra eller annan störande verksamhet (finns inte i webb-gis)*

13.3 Plangranskning

Plangranskning utförs för att kontrollera överensstämmelse med gällande planer för fastigheten. Notera skillnaden mellan juridiskt bindande planer och vägledande planer.

Överensstämmelse med översiktsplan och eventuellt tillägg till översiktsplan

- Rekommendationer för området...

Överensstämmelse med fördjupad översiktsplan

- Rekommendationer för området...

Överensstämmelse med områdesbestämmelse

- Bestämmelse...
- Bestämmelse...
- Avvikelse PBL 9:31 b

Överensstämmelse med detaljplan

- Planenligt utgångsläge. PBL 9:30 1 p & andra stycket, 9:30a, ÖB 13 p
- Befintlig byggnad överensstämmer med detaljplanen. PBL 9:30 – 9:30 a
- Fastigheten överensstämmer med detaljplanen. PBL 9:30 – 9:30 a
- Undantag PBL 9:30 1 b), 9:30 a

- Gäller Byggnadsstadgans 39 §? (stadsplaner och byggnadsplaner fastställda före 1/7 1987)

Överensstämmelse med Byggnadsstadgans 39 §

- Byggnads placering på tomten
- Avstånd till tomtgräns
- Avstånd mellan byggnader

Överensstämmer åtgärden med gällande planbestämmelser PBL 9:30 2 p

- Areaberäkning
Byggrätt enligt planen: .....
Befintlig bebyggd area: .....
Area som rivs: .....
Nyttillkommen area: .....
Bebyggd area efter åtgärd: .....

- Ändamål
- Prickmark
- Byggnadsarea (se areaberäkning ovan)
- Byggnadshöjd
- Taklutning
- Annan bestämmelse...

Liten avvikelse. PBL 9:30 a, 9:31 b-e

- Avvikelser. PBL 9:31b, 9:31c
- Samlad bedömning. PBL 9:31d
- Betydande miljöpåverkan. PBL 9:31e
- Begränsning av rättigheter eller pågående verksamhet. PBL 9:31e

Detaljplanens genomförandetid har börjat löpa PBL 9:30 3 p

Överensstämmelse med andra lokala planer, riktlinjer mm

Kontrollera om det finns lokala bestämmelser och i så fall hur ansökan överensstämmer med dessa.

Nedanstående är exempel på sådant som kan förekomma.

- Lokala ordningsföreskrifter
- Trafikplan
- Bevarandeplan
- Lokal byggnadsstadga
- Parkeringsnorm
- Skyltpolicy
- Uteserveringspolicy
- Arkitekturprogram
- Kulturmiljöprogram

13.4 Granskning inför lovbeslut

Här sker byggnadsnämndens granskning och bedömning av ansökan. Kontroll görs av handlingarna så att kraven i PBL är uppfyllda. Observera att skillnaden på prövning inom respektive utanför detaljplanelagt område inte framgår här.

- Behov av planläggning. **PBL 9:31, 4:2 - 4:3**
- Lokaliseringsprövning. **PBL 9:31, 2 kap, MB 3-4 kap**
  - Markens lämplighet för bebyggelse. Beskaffenhet, läge och behov.
  - Miljöbalkens hushållningsbestämmelser
  - Stora mark- och vattenområden
  - Särskilt känsliga mark- och vattenområden
  - Brukningsvärd jordbruksmark
  - Skogsmark av betydelse för skogsnäringen
  - Riksintressen
  - Ändamålsenlig struktur
  - Estetiskt tilltalande utformning av bebyggelse, grönområden och kommunikationsleder
  - God livsmiljö som är tillgänglig och användbar för alla samhällsgrupper
  - Långsiktig god hushållning med mark, vatten, energi och råvaror samt goda miljöförhållanden i övrigt
  - God ekonomisk tillväxt och effektiv konkurrens
  - Bostadsbyggande och utveckling av bostadsbeståndet
  - Människors hälsa och säkerhet
  - Jord-, berg-, och vattenförhållanden
  - Möjligheterna att ordna trafik, vattenförsörjning, avlopp, avfallshantering, elektronisk kommunikation samt samhällsservice i övrigt
  - Möjligheterna att förebygga vatten- och luftföroreningar
  - Möjligheterna att förebygga bullerstörningar
  - Risken för olyckor, översvämning och erosion
- Placering och utformning. **PBL 2:6, 2:6 a, 2:9, 8:1**
  - Anpassningskravet
  - Brand, trafikolyckor, andra olyckshändelser
  - Stridshandlingar
  - Hushållning med energi & vatten, goda klimat- & hygienförhållanden
  - Avfallshantering
  - Trafikförsörjning & trafikmiljö
  - Tillgänglighet och användbarhet
  - Framtida förändringar och kompletteringar
  - Omgivningsbuller för bostäder
  - Skydd och varsamhet
  - Underjordiskt byggande
  - God form-, färg- och materialverkan
- Placering av byggnadsverk under markytan. **PBL 2:8**
- Avfallshantering. **PBL 2:6 p5**
- Omgivningspåverkan. **PBL 2:9 (betydande olägenhet, skymt sikt, skuggning, insyn, buller mm)**
- Miljökvalitetsnormer. **PBL 2:10**
- Varsamhet. **PBL 2:6, 8:17**
- Förvanskning. **PBL 2:6, 8:17**

- Tomtens ordnande (fryta, parkering, utfart, naturförutsättningar mm). **PBL 8:9 – 8:11**
- Tillgänglighet och användbarhet (se bilaga). **PBL 8:1**
- Ändamålsenlighet (se bilaga). **PBL 8:1**
- Beräknade bullernivåer. **PBL 9:40**
- Rivning. **PBL 9:34**
- Marklov. **PBL 9:35**
- Strandskydd. **MB 7:16**
- Behov av kontrollansvarig **PBL 10:10, PBF 7:5**
- Kontrollansvarig har rätt behörighet och har självständig ställning. **PBL 10:9, KA4 1§**
- Samordning med miljöärende **PBL 9:24**

21.1 Lovbeslutets innehåll

Beslutet ska innehålla följande: PBL 9:39-40a

- Ärendemening som talar om vad det handlar om.
- Vem som fattat beslutet.
- Beslut
  - Eventuella villkor
  - Om det ska finnas kontrollansvarig och i så fall vem/vilka det är.
- Sammanfattning / Bakgrund – fakta och sådant som tillförts ärendet
- Eventuella yttranden
- Skäl för beslut
  - Faktiska förhållanden
  - Tillämpliga bestämmelser – vad finns det för lagstöd?
  - Motiveringen, dvs. nämndens bedömning i ärendet, inklusive bemötande av invändningar
- Beräknade bullervärden vid fasad och uteplats.
- Hur avgiften fastställts. PBL 9:40 a
- Upplysning om beslutets giltighetstid.
- Upplysning om att åtgärden inte får påbörjas förrän byggnadsnämnden har gett startbesked, dock tidigast 4 veckor efter att beslutet kungjorts i Post- och Inrikes Tidningar.
- Upplysningar om andra tillstånd som krävs. Se [PBL Kunskapsbanken](#)
- Andra behövliga upplysningar.
- Hur man överklagar (om beslutet går någon emot)
- Uppgift om vilka som ska ha beslutet och hur

Om beslutet även innefattar strandskyddsdispens ska beslutet innehålla ytterligare uppgifter som inte beskrivs här. Se www.strandskyddsdelegationen.se

28.1 Checklista för tekniskt samråd

Tekniska samrådet syftar bland annat till att gå igenom förutsättningarna för att lämna startbesked. Det är viktigt att byggnadsinspektören får möjlighet att läsa in handlingarna före mötet för att samrådet ska bli meningsfullt.

Förberedelser

- Kallelse skickas till: Byggherre, kontrollansvarig, arbetsmiljöverket, arbetstagarrepresentant, den som svarar för färdigställandeskyddet, skyddsrumssakkunnig (byggherren bör själv ta med projektörer, entreprenörer och andra som kan vara lämpligt). PBL 10:14
- Bjud in övriga som bör närvara: miljöinspektör, va-verk, räddningstjänst, sotare
- Begär in handlingar i god tid före mötet. PBL 10:18

Genomförande

Vid tekniska samrådet ska en genomgång enligt PBL 10:19 göras. Nedanstående är exempel på frågor som kan tas upp vid samrådet.

- Informera byggherren
  - Bygglagstiftningen
  - Byggherreansvaret
  - Bygglovsprocessen
  - Kontrollsystemet
  - Sanktioner
- Arbetets planering.
  - Tidplan
  - Etappindelning
  - Arbetsplatsens ordnande. BBR 2:3
  - Ska byggnaden vara i bruk under byggtiden? (vid ändring). BBR 2:3
  - Skaderisker vid markarbeten. BBR 2:4
- Arbetets organisation.
  - Kontrollansvarig. Behörighet, självständig ställning, en eller flera KA?, samordnande KA
  - Entreprenadform
  - Projektörer
  - Entreprenörer
  - Certifierade sakkunniga
- Handlingar som byggherren gett in.
  - Projekteringen följer rätt byggregler.
  - Projekteringen är tillräckligt omfattande.
  - Handlingarna har tillräcklig kvalitet och detaljeringsgrad.
  - Har handlingarna genomgått någon form av granskning/kontroll?
  - Har samordning skett mellan projektörerna?
- De tekniska egenskapskraven och hur de uppfylls i projektet
  - Bärförmåga, stadga och beständighet
  - Säkerhet i händelse av brand
  - Skydd med hänsyn till hygien, hälsa och miljön
  - Säkerhet vid användning
  - Skydd mot buller
  - Energihushållning och värmeisolering
  - Lämplighet för det avsedda ändamålet
  - Tillgänglighet och användbarhet för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga
  - Hushållning med vatten och avfall
  - Bredbandsanslutning
  - Laddning av elfordon

- Byggherrens förslag till kontrollplan.
  - Vilka kontroller ska göras?
  - Vad ska kontrollerna avse (Hur ska kontrollerna göras? (kontrollmetod), mot vad ska kontrollerna göras?)
  - Vem ska göra kontrollerna?
  - Vilka anmälningar ska göras till BN.
  - Vilka arbetsplatsbesök bör BN göra och när besöken bör ske.
  - Vilka byggprodukter som kan återanvändas och hur dessa ska tas om hand.
  - Vilket avfall som åtgärden kan ge upphov till.
  - Hur farligt avfall och annat avfall ska tas om hand, särskilt hur man avser att möjliggöra materialåtervinning av hög kvalitet, och avlägsnande och säker hantering av farliga ämnen.
  - Alla tekniska egenskapskrav säkerställs
  - Förbud mot förvanskning följs
  - Krav på varsamhet uppfylls
  - Dokumenterad egenkontroll eller kontroll av certifierad sakkunnig
  - Kontroll av projekteringen

- Hur identifieringen av avfall och återanvändbara byggprodukter har gjorts.
  - Är inventeringen utförd med tillräcklig kvalitet?

- Behovet av färdigställandeskydd. Lag (2014:227) om färdigställandeskydd
  - Självbyggeri?
  - Fritidshus?
  - Beräknad byggkostnad?

- Behovet av utstakning. PBL 10:26
  - Närhet till fastighetsgräns
  - Är rätt placeringen är viktig?
  - Höjdläget
  - Behöver grannen kallas till utstakningen?
  - Vem får göra utstakningen?

- Behov av ytterligare handlingar inför beslut om kontrollplan och startbesked.

- Behov av ytterligare sammanträden

- Upplysning om tillstånd eller anmälan till annan myndighet. PBL 10:20

Efterarbete

- Byggnadsnämnden ska föra protokoll över det tekniska samrådet. PBL 10:21
- Skicka protokollet till de närvarande samt eventuellt andra som behövs.

31.1 Granskning inför startbesked

Kontrollera att det finns förutsättningar för startbesked. PBL 10:23

- Kontrollansvarig har rätt behörighet och har självständig ställning.
- Behov av tekniskt samråd
- Behov av färdigställandeskydd
- Behov av utstakning
- Tillgänglighet (se bilaga)
- Förbud mot förvanskning
- Krav på varsamhet
- Samtliga handlingar och andra uppgifter som bestämts vid tekniskt samråd har inkommit.
- Granskning av energiberäkningen (se bilaga)
- Kontrollplanen innehåller alla uppgifter som krävs enligt PBL.
- Kontrollpunkterna är tillräckliga och täcker alla tekniska egenskapskrav.
- Bevis om färdigställandeskydd
- Bevis om besked om skyddsrum
- Redovisning av alternativa energiförsörjningssystem.
- Villkor i detaljplan är uppfyllda
- Villkor i lov är uppfyllda.
- Åtgärden kan antas komma att uppfylla de krav som gäller enligt PBL eller föreskrifter som meddelats med stöd av PBL.

33.1 Checklista för arbetsplatsbesök

Arbetsplatsbesöket är en kontroll att byggherre och kontrollansvarig sköter sin roll. Följ upp kontrollplanen och gör egna sticksprovsmässiga kontroller på strategiska punkter på bygget. Nedanstående är exempel på punkter att kontrollera vid arbetsplatsbesöket.

- Vilka arbeten har utförts/pågår?
- Har ändringar skett mot bygglovet?
- Har de tekniska lösningarna ändrats? (kan påverka kontrollplanens innehåll)
- Vilka bygghandlingar finns på arbetsplatsen?
- Är kontroll enligt kontrollplanen utförd i fas med arbetena?
- Är kontrollen dokumenterad på rätt sätt?
- Hur är den allmänna ordningen på arbetsplatsen, säkerhet od. BBR 2:3
- Hur sker fukt- och väderskydd av byggmaterial och byggnad? BBR 6:51
- Hur sker sortering och hantering av farligt avfall och annat avfall?
- Finns avvikelser från bygglovet?
- Finns avvikelser från bygghandlingarna?
- Finns avvikelser från BBR, EKS eller andra bindande regler?

- Byggnadsnämnden ska föra protokoll över arbetsplatsbesöket. PBL 10:28.
Om anmärkningar finns, ställ tydliga krav på åtgärd inom kort tid. Följ upp att det åtgärdas, annars starta tillsynsärende för att tvinga fram rättelse (kompletterande villkor, föreläggande).

- Skicka protokollet till de närvarande samt eventuellt andra som behövs.

37.1 Checklista för slutsamråd

Vid slutsamrådet sker byggnadsnämndens slutliga uppföljning och kontroll av att det som byggts verkligen överensstämmer med gällande bestämmelser och beslut.

- Kallelse skickas till byggherre och kontrollansvarig samt övriga som bör delta. PBL 10:31
Påminn om vilka handlingar som måste finnas vid slutsamrådet enligt startbeskedet.
- Gå igenom den dokumentation som byggherre och kontrollansvarig ska redovisa enligt startbeskedet, till exempel nedanstående. PBL 10:32
  - Utlåtande från kontrollansvarig
  - Kontrollansvarigs dokumentation över sina arbetsplatsbesök (dagbok)
  - Intyg från kontrollansvarig om att byggnadsåtgärden överensstämmer med meddelat bygglov.
  - Intyg att byggnadens läge överensstämmer med beviljat bygglov (lägeskontroll)
  - Ifylld kontrollplan
  - Verifikationer av samtliga genomförda kontroller enligt kontrollplanen
  - Intyg från sakkunniga (kultur, brand, tillgänglighet, ovk, hissar, energi mm)
  - Brandskyddsdokumentation
  - Konstruktionsdokumentation
  - Verifiering av byggnadens energiförbrukning
  - OVK-protokoll
  - Relationshandlingar (situationsplan, planer, fasader)
- Har villkor i startbesked följts?
- Har kompletterande villkor följts?
- Finns något från BN:s arbetsplatsbesök att följa upp?
- Finns kvarstående avvikelser i byggnaden som framkommer i dokumentationen?
- Gör själv stickprovskontroller på strategiska punkter som går att kontrollera i efterhand.
Fokusera på sådant som enkelt går att kontrollera och som erfarenhetsmässigt brukar bli fel.
Till exempel barnsäkerhet, tillgänglighet, taksäkerhet.
- Finns behov av andra åtgärder?
- Är byggnaden redan tagen i bruk?
- Finns förutsättningar för slutbesked?

- Byggnadsnämnden ska föra protokoll över slutsamrådet. PBL 10:33
- Skicka protokollet till de närvarande samt eventuellt andra som behövs.

39.1 Granskning inför slutbesked

Här görs den slutliga bedömningen av den utförda åtgärden och av det som framkommit vid slutsamrådet.

- Överensstämmelse med lov och krav/villkor enligt lovet.
- Överensstämmelse med startbesked
- Kontrollplanen är komplett genomförd och all kontroll är dokumenterad.
- Krav enligt kompletterande villkor är uppfyllda.
- Samtliga handlingar enligt krav i startbeskedet är överlämnade till BN.
- Finns anmärkningar i kontrolldokumentationen? Är de åtgärdade?
- Finns anmärkningar från slutsamrådet?
- Finns skäl att ingripa enligt PBL 11 kap?
- Är bristerna försumbara? PBL 10:35
- Kan interimistiskt slutbesked lämnas? PBL 10:36
- Vid interimistiskt slutbesked sätts en tidsgräns och bevakning på detta datum.
- Kan slutbesked lämnas? PBL 10:37

- Slutbesked, interimistiskt slutbesked eller vägrat slutbesked skickas till BH och KA.

41.1 Avslutande av ärende

Ärendet avslutas och arkiveras enligt kommunens egna rutiner. Följande punkter kan behöva göras.

- Korrigering av avgift. Fakturering eller återbetalning.
- Rapport till SCB.
- Uttag av statistikuppgifter.
- Register för OVK, hissar med mera kompletteras.
- Rensning av akt.
- Arkivering av handlingar.
- Avsluta ärendet i ärendehanteringssystemet.

Bilaga TILLGÄNGLIGHET

- Dimensionerande mått för rullstol, vändcirkel, BBR 3:113

- Entréer (BBR 3:132)
- Entréer + kommunikation (BBR 3:142)
- Ramper i byggnader (BBR 3:1422)
- Dörrar och portar (BBR 3:143)
- Hissar och andra lyftanordningar. (BBR 3:144)
- Samlingslokaler (BBR 3:1452)
- Toaletter (BBR 3:1453)
- Rum och dörrar till rum (BBR 3:146)
- Balkong, terrass och uteplats (BBR 3:146)
- Entréplanet (BBR 3:147)
- Bostadskomplement (BBR 3:148)

(Text markerad med * = Gäller i huvudsak lokaler samt bostäder större än en- och två-bostadshus*)
(Grön text = Gäller all byggnation)

- 1 Hur rör man sig vanligtvis? Med rullstol Med rollator Med kryckor Med nedsatt syn Som blind
- 2 Gångavstånd utvändigt*
- 3 Nivåskillnader utomhus*
- 4 Handikappparkering, läge och storlek*
- 5 Nivåskillnader vid entrédörrar*
- 6 Trösklar max 20 mm
- 7 Ramper, vilplan, lutningar
- 8 Krav på hiss, samt rätt storlek
- 9 Fria passagemått dörrar (måttangivet)
- 10 Dörrslagningar, friytor
- 10 Dörrslagningar, friytor
- 11 Korridorbredder, gångbredder
- 12 Placering av ledstänger*
- 13 Placering armbågskontakt*
- 14 Fallrisk för rullstol vid trappa*
- 15 Utrymningsvägar, utrymningsplatser*
- 16 Fungerande ledstråk*
- 17 Skyltplacering m.h.t synskadade*
- 18 Tillgänglig toalett, storlek, form, placering
- 19 Tillgänglig möbleringsmöjlighet
- 20 Möjlig vilplats om avskilt utrymme saknas
- 21 Tillgängliga balkonger/altaner*
- 22 Trapphus/vilplan*
- 23 Plats för framtida hiss
- 24 Plats för brevlådor*
- 25 Plats för sopsorteringsplats*
- 26 Plats för rullstolsförråd*
- 27 Tillgängliga lekplatser*
- 28 Tillgängliga vistelseytor*

Bilaga ÄNDAMÅLSENLIGHET

Utformningskrav som granskas inför bygglovsbeslut:

- Rum för personhygien. BBR 3:22
- Rum eller avskiljbar del av rum för daglig samvaro. BBR 3:22
- Rum eller avskiljbar del av rum för sömn och vila. BBR 3:22
- Rum eller avskiljbar del av rum för matlagning. BBR 3:22
- Utrymme för måltider i eller i närheten av rum för matlagning. BBR 3:22
- Utrymme för hemarbete. BBR 3:22
- Entréutrymme med plats för ytterkläder mm. BBR 3:22
- Utrymme att tvätta och torka tvätt maskinellt om gemensam tvättstuga saknas. BBR 3:22
- Utrymme för förvaring. BBR 3:22
- Fönster mot det fria. BBR 3:22
- Avskiljbar del kan avskiljas med väggar. BBR 3:22
- Balkong eller uteplats bör finnas. BBR 3:22
- I bostad med flera plan rymmer entréplan funktioner enligt BBR 3:221
- Plats för parsäng (bostad >55 m²). BBR 3:222
- Avskiljbart sovrum eller kök (bostad >35 m² och <55 m²). BBR 3:223
- Bostäder om högst 35 m² utformade enligt BBR 3:224
- Gemensamma utrymmen för matlagning, samvaro samt måltider (för en grupp boende). BBR 3:225
- Gemensamma utrymmen så stora att de kompenserar för inskränkningar i enskilda lägenheter. BBR 3:225
- Särskilda boendeformer för äldre utformade enligt BBR 3:226
- Studentbostäder <35 m² utformade enligt BBR 3:227
- Gemensam tvättstuga inom 25 m. BBR 3:23
- Utrymme för förvaring av säsongsutrustning inom 25 m. BBR 3:23
- Rum för förvaring av barnvagnar, cyklar, utomhusrullstolar, rollatorer inom 25 m. BBR 3:23
- Utrymme för postboxar. BBR 3:23
- Avfallsutrymmen inom 50 m. BBR 3:422
- Placering och utformning av driftutrymmen. BBR 3:42
- Tillträdesvägar till driftutrymmen. BBR 3:421
- Rumshöjd enligt BBR 3:3.

Bilaga ENERGI

Från energihjälpen, version 2019-06-17

[Mer info hos Sveriges Kommuner och Regioner, SKR](#)

B1. BBR-krav och kravuppfyllelse			
Energikrav för byggnaden enligt BBR kap. 9 samt beräknad kravuppfyllelse.			
	BBR-krav (enl B2)	Beräknad kravuppfyllelse (enl C1-C2)	
BBR-version		Inför startbesked	Inför slutbesked
Primärenergital, kWh/m ² Atemp			
Installerad eleffekt för uppvärmning (kW)			
Um, W/m ² K			
Specifik energianvändning, kWh/m ² Atemp			

Anm. Denna tabell summerar krav och beräknad energiprestanda, för vilka underlaget redovisas i delarna B2 och C.

B2. Byggnadens energikrav enligt BBR – underlag till B1		
Geografisk korrektionsfaktor, kommun		
Har byggnaden mer än 10 W/m ² installerad eleffekt för värme och tappvarmvatten? (frågan ställs pga komfortkyla i BBR 25)	Nej Ja	
Har byggnaden komfortkyla med el installerat?	Nej Ja	Om ja, kW
Utgör lägenheter med BOA < 35 m ² mer än 50% av Atemp?	Nej Ja	
Underlag för beräkning av primärenergitalets ventilationstillägg enligt BBR kap 9 (gäller för lokaler och små lägenheter där högre specifika luftflöden erfordras):	Inför startbesked	Uppdaterat inför slutbesked
Verksamhet 1, Atemp m ²		
Verksamhet 2, Atemp m ²		
Maximalt hygieniskt uteluftsflöde under drift, l/s, m ² Atemp		
Ventilationens drifttid i timmar under en vecka		
Genomsnittligt hygieniskt uteluftsflöde under uppvärmningssäsongen l/s, m ² Atemp		
Hela byggnadens tilläggsterm för luftflöde, viktat efter delarnas Atemp (Ska ingå i primärenergitalet som redovisas i B1.).	kWh/m ² Atemp, år	
Underlag för beräkning av installerad eleffekt enligt BBR kap 9:	Inför startbesked	Uppdaterat inför slutbesked
Atemp m ² (från del A3)		
Byggnadens genomsnittliga hygieniska uteluftsflöde (se ovan) l/s, m ² Atemp		
Maximal installerad eleffekt för uppvärmning för byggnaden (Införs i B1).	kW	
Plats för kommentar:		